

WILLIAMS, RICHARD (fl. 1790?-1862?), baledwr, a chantwr pen ffair ('efallai mai tywysog y datgeiniaid,' meddai un a'i clybu), a adweinid fynychaf fel 'Dic Dywyll,' neu bryd arall fel 'Bardd Gwagedd'

Enw: Richard Williams
Ffugenw: Dic Dywyll, Bardd Gwagedd
Rhyw: Gwryw
Galwedigaeth: baledwr, a chantwr pen ffair
Maes gweithgaredd: Cerddoriaeth; Perfformio; Barddoniaeth
Awdur: Robert Thomas Jenkins

Dyn o'r Gogledd oedd - priodolir ei eni i Amlwch, i Lannerch-y-medd, ac i Lŷn, gan wahanol atgofwyr - ond yn y Deheudir yr enillodd fwyaf o enw. Ni lwyddwyd i gael ei ddyddiadau pendant; tybiai un a'i clybu tua 1862 ei fod y pryd hynny rhwng 70 a 75 oed. Yr oedd yn eisteddfod Aberhonddu yn 1822. Gwyddys iddo ganu ar adeg terfysg Merthyr Tydfil yn 1831; bu'n byw yno am rai blynyddoedd, a rhannodd y wobr am unawd bas yn eisteddfod y 'Swan' yno yn 1834. Pwtyn byr oedd 'Dic'; fel yr awgryma'i lysenw, yr oedd yn ddall; edrydd 'Nathan Dyfed' (Jonathan Reynolds) fel y byddai'n canu 'â'i fys bach yng nghongl ei lygad.' Adroddir iddo ennill wythpunt ar un prynhawn ym Merthyr wrth werthu ei gerddi. Dywedir i'w 'Gân ar ddull y gyfraith newydd, sef y workhouse' (gweler hi yn **B. B. Thomas**, isod, 93-6) gynhyrfu cymaint ar werin Merthyr fel na feiddiodd y gwarcheidwaid godi tloty yn y dre am gryn ugain mlynedd; canodd hefyd yn adeg terfysgoedd 'Beca.' Erys 73 o'i gerddi mewn argraff, ac y mae cyfrol lawysgrif ohonynt yn Llyfrgell Genedlaethol Cymru (**NLW MS 1143B**). Medrai lunio penillion cain iawn, e.e. 'Lliw gwyn, rhosyn yr haf.' Ond hoffach oedd ganddo ddychanu neu ganu'n ddigrif, ac nid yn anfyfych byddai'n 'go isel a thomenllyd,' chwedl 'Glaslyn.' Bu farw yn Lerpwl (yno, canai yn y 'Cambria' a'r 'Portmadoc Arms'), ar adeg anhysbys - y mae darn o farwnad iddo yn **B. B. Thomas**, 19-20.

Awdur

Yr Athro Emeritus Robert Thomas Jenkins, (1881 - 1969)

Ffynonellau

Y mae'r cyfeiriadau'n lluosog, ond (fel yr awgrymwyd) bron yn gwbl ddiamseriad: *Cymru (O.M.E.)*, ii, 48, xxii, 7, ('Glaslyn'), xiv, 64, 70, ('Myllin'), xxviii, 165, etc., David Samuel, li, 122, ('Cadrawd'), a manau eraill

David Samuel, *Cerddi Cymru casgliad o ganeuon Cymreig, hen a diweddar*, rhagymadrodd

B. B. Thomas, *Baledi Morgannwg* (1951)

Journal of the Welsh Bibliographical Society, ii, 50-5, 84-5, 151

gwybodaeth gan Mr. W. W. Price, Aberdâr

Darllen Pellach

Erthygl Wicipedia: Richard Williams (Dic Dywyll)

Dolenni Ychwanegol

VIAF: 56387024

Wikidata: Q13131094

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlfraint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/>

PDF Argraffu Cyfeirnod

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n tudalen codi arian am ragor o wybodaeth.

frannu

Arddull APA

x

Jenkins, R. T., (1953). WILLIAMS, RICHARD (fl. 1790?-1862?), baledwr, a chantwr pen ffair ('efallai mai tywysog y datgeiniaid,' meddai un a'i clybu), a adweinid fynychaf fel 'Dic Dywyll,' neu bryd arall fel 'Bardd Gwagedd'. Y *Bywgraffiadur Cymreig*. Adferwyd 17 Tac 2024, o <https://bywgraffiadur.cymru/article/c-WILL-RID-1790>

Copy'r

LGC
NLW

LLYFRGEL
THE NATION

Yn ddiwedd yr
Llywodraeth Cymru
Supported by
Welsh Government